

UZASADNIENIE

w postępowaniu uproszczonym

W dniu 18 kwietnia 2014 r. powód (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. M. kwoty 406,05 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 kwietnia 2014 r. i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód w dniu 28 września 2012 r. zawarł z pozwanym umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkodę związaną z ruchem samochodu marki F. (...) nr rej (...). Pozwany nie uiścił składki za okres udzielonej mu ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 359 zł, wymagalnej w dniu 27 marca 2013 r. Odsetki ustawowe naliczone od tej kwoty od dnia następnego do dnia 17 kwietnia 2014 r., tj. dnia poprzedzającego wniesienie pozwu stanowią 47,05 zł i wraz z nieuregulowaną składką złożyły się na należność objętą pozwem.

W sprzeciwie od wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozwany zakwestionował żądania pozwu, wskazując, że przyczyną nieuiszczenia składki, mimo zawarcia umowy ubezpieczenia, było to, iż nie pozwany nie posiadał pojazdu, bowiem Policja zatrzymała mu dowód rejestracyjny z powodu złego stanu technicznego tego pojazdu. Pozwany podniósł także, że samochód nie nadawał się do jazdy, nikt nie chciał wykonać jego przeglądu, a on sam z niego nie korzystał.

W piśmie procesowym z dnia 4 września 2014 r. powód podtrzymał swe żądania, wywodząc, iż okoliczności podniesione przez pozwanego nie powodowały rozwiązania umowy ubezpieczenia.

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2015 r. pozwany dodatkowo wskazał, że samochód został zajęty przez komornika sądowego, zaś powód pomylił się w okresie ubezpieczenia, ponieważ umowa ubezpieczenia została wypowiedziana.

W piśmie procesowym z dnia 27 kwietnia 2015 r. powód podniósł, że złożone przez pozwanego wypowiedzenie umowy dotyczyło umowy obowiązującej od dnia 18 czerwca 2013 r.

W trakcie rozprawy w dniu 12 maja 2015 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa, jednocześnie wskazał, że pozwany jest zainteresowany zawarciem ugody z powodem, w ramach której zapłaciłby kwotę 100 zł i podniósł, że wobec pozwanego toczą się postępowania egzekucyjne i kolejna egzekucja byłaby niemożliwa lub utrudniona. Pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż pozwany cierpi na chorobę Alzheimera, z tej przyczyny zapomina o wielu sprawach, w tym o terminie wypowiedzenia umowy z powódką, jednocześnie zaś wskazał, że pozwany nie kwestionuje faktu zawarcia umowy z powodem i wysokości roszczenia. Dodatkowo pełnomocnik pozwanego wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, oświadczając, że nie zostały one uiszczone w jakiegokolwiek wysokości.

Na kolejnej rozprawie w dniu 14 lipca 2015 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa, wskazując, iż umowa zawarta przez pozwanego z powodem jest nieważna, bowiem pozwany dotknięty jest chorobą Alzheimera.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 września 2011 r. powód (...) Spółka Akcyjna w W. zawarł z pozwanym S. M. umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem należącego do pozwanego samochodu marki F. (...) nr rej. (...) na okres od 2 października 2011 r. do 1 października 2012 r. Pozwany uiścił na rzecz powoda składkę za ten okres i nie wypowiedział umowy, w związku z czym uległa ona przedłużeniu na kolejny rok, tj. okres od 2 października 2012 r. do 1 października 2013 r. Z ten okres pozwany zobowiązany był uiścić powodowi składkę w wysokości 718 zł w dwóch ratach po 359 zł, w terminach 28 września 2012 r. i 27 marca 2013 r. Pozwany uregulował pierwszą ratę składki, drugiej zaś nie uiścił.

Dowody:

- potwierdzenie pokrycia ubezpieczeniowego k. 34-35
- polisa k. 36-37
- kalkulacja składki k. 38-39

W dniu 17 lipca 2012 r. komornik sądowy dokonał zajęcia przedmiotowego samochodu, pozostawiając go we władaniu pozwanego. W dniu 30 października 2012 r. Policja dokonała zatrzymania dowodu rejestracyjnego ubezpieczonego pojazdu wobec stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie.

Pismem z dnia 24 stycznia 2013 r. komornik sądowy wezwał pozwanego do okazania zajętego pojazdu celem ustalenia jego stanu technicznego i ewentualnego zrealizowania wniosku wierzyciela o jego przejęcie, względnie o wyznaczenie drugiego terminu licytacji.

Dowody:

- zawiadomienie k. 11
- pismo z dnia 24.01.2013 r. k. 12
- protokół zajęcia k. 57

W piśmie z dnia 8 lipca 2013 r. pozwany zawarł oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia OC zawartej z powodem z upływem okresu ubezpieczenia.

Dowody:

- oświadczenie k. 58
- informacja k. 59

Pozwany cierpi na chorobę Alzheimera.

Okoliczność niesporna

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

Podstawę prawną głównego żądania pozwu stanowił przepis art. 805 § 1 i 2 pkt 1 kc, zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Powód domagał się od pozwanego zapłaty drugiej raty składki obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, tj. kwoty 359 zł, płatnej w terminie do 27 marca 2013 r. oraz skapitalizowanych na dzień poprzedzający wniesienie pozwu, a liczonych od dnia następnego po terminie płatności składki, odsetek ustawowych za opóźnienie w jej zapłacie, tj. kwoty 47,05 zł. Roszczenie o zapłatę tychże odsetek znajdowało podstawę w art. 481 § 1 i 2 kc.

Wskazać należy, iż powód domagał się zapłaty od pozwanego raty składki za okres ubezpieczenia przypadający od 2 października 2012 r. do 1 października 2013 r., a zatem za okres, na który została zawarta kolejna umowa ubezpieczenia jego pojazdu, na skutek braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia zawartej za rok poprzedzający ten okres, a potwierdzona polisą z dnia 20 września 2011 r. Zgodnie bowiem z przepisem art. 28 ust. 1 ustawy z

dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy z dnia 20 września 2011 r., jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2, w świetle którego zawarcie następnej umowy nie następuje, pomimo braku powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli: nie została opłacona w całości określona w umowie składka za mijający okres 12 miesięcy lub w przypadku cofnięcia zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (pkt 1) albo w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, ogłoszenia lub zarządzenia likwidacji zakładu ubezpieczeń albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania upadłościowego, w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 (pkt 2). Pozwany nie kwestionował tego, że zapłacił składkę za okres od 2 października 2011 r. do 1 października 2012 r. i nie dowiódł tego, by przed upływem tego okresu dokonał wypowiedzenia umowy, brak jest również przesłanek do przyjęcia, że zaistniały inne okoliczności powodujące zniesienie skutku określonego w art. 28 ust. 1 tej ustawy, toteż przyjąć należało, iż doszło do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia na okres od 2 października 2012 r. do 1 października 2013 r.

Wprawdzie pozwany jako najdalej idący zarzut przeciwko żądaniu pozwu sformułował w toku postępowania zarzut nieważności umowy ubezpieczenia, powołując się na to, iż jest on dotknięty chorobą Alzheimera, jednak nie wykazał, by w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia z dnia 20 września 2011 r. znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Zgodnie bowiem z art. 82 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Wskazać jednak należy, iż choroba psychiczna, czy inne zaburzenia czynności psychicznych mogą mieć wpływ na ważność aktu prawnego, jednakże same w sobie nie przesądzają ani o braku zdolności do czynności prawnych ani też o wadzie oświadczenia woli. Samo istnienie u pozwanego choroby Alzheimera nie przesądza zatem o tym, że przy zawarciu umowy z powodem znajdował się on w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Oceny stanu pozwanego mógłby dokonać pod tym kątem jedynie biegły sądowy, jednakże stosownego wniosku dowodowego w tym zakresie pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, nie złożył. Nie sposób zatem uznać tylko w oparciu o twierdzenie pozwanego, iż umowa ubezpieczenia z dnia 20 września 2011 r. była nieważna, a co za tym idzie nie doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia na kolejny okres, z mocy art. 28 ust. 1 cyt. ustawy.

W tym stanie rzeczy uznać należało, iż doszło do zawarcia pomiędzy stronami umowy ubezpieczenia na okres od 2 października 2012 r. do 1 października 2013 r.

Pozwany nie wykazał również, by przed upływem tego okresu umowa ta została rozwiązana. Zgodnie z art. 33 przywołanej ustawy, umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ulega rozwiązaniu:

- 1) z upływem okresu, na który została zawarta;
- 2) z chwilą wyrejestrowania pojazdu mechanicznego;
- 3) z dniem odstąpienia od umowy w przypadku określonym w art. 29 ust. 3;
- 4) w przypadkach określonych w art. 31 ust. 1 i 4;
- 5) z chwilą udokumentowania trwałej i zupełnej utraty posiadania pojazdu mechanicznego w okolicznościach niepowodujących zmiany posiadacza, z uwzględnieniem art. 79 ust. 1 pkt 5 ustawy - Prawo o ruchu drogowym;
- 6) z upływem 3 miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, z uwzględnieniem art. 474 i art. 476 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535).

W realiach niniejszej sprawy nie zaistniała żadna z przesłanek wskazanych w art. 33 pkt 2-6 ww. ustawy. Rozwiązania zaś umowy ubezpieczenia nie powodowało ani zatrzymanie dowodu rejestracyjnego pojazdu przez Policję, ani dokonanie jego zajęcia przez komornika sądowego w toku postępowania egzekucyjnego. Skutku tego nie mogło wywołać oświadczenie o wypowiedzeniu umowy złożone po upływie okresu jej obowiązywania. Tylko zaś w przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia ustalby obowiązek pozwanego uregulowania składki.

Nawet jeżeli pozwany, z uwagi na zatrzymanie dowodu rejestracyjnego, czy też zły stan techniczny pojazdu nie korzystał z niego, nadal zobowiązany był zarówno do ubezpieczenia pojazdu, zgodnie z art. 23 ust. 1 przywoływanej ustawy, jak i zapłaty składki. Jednocześnie wskazać należy, iż stosownie do art. 34 ust. 2 tej ustawy, za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego uważa się również szkodę powstałą: 1) przy wsiadaniu do pojazdu mechanicznego i wysiadaniu z niego; 2) bezpośrednio przy załadunku i rozładunku pojazdu mechanicznego; 3) podczas zatrzymania, postoju lub garażowania, a zatem sporne ubezpieczenie obejmuje nie tylko szkody związane z ruchem pojazdu sensu stricto, ale także wyrządzone przy jego garażowaniu.

W tych okolicznościach uznać należało, iż pozwany zobowiązany był do zapłaty powodowi kwoty 359 zł w terminie do 27 marca 2013 r. tytułem drugiej raty składki, czego nie uczynił, a co uzasadniało w pełni roszczenie powoda.

Wskazać jednocześnie należy, iż w świetle art. 320 kpc w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Uprawnienie to przysługuje Sądowi w takich sytuacjach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądanego świadczenia jednorazowo przez stronę pozwaną byłoby niemożliwe do wykonania lub utrudnione, nadto – narażałoby ją na dodatkowe straty. Instytucja ta ma uchronić pozwanego przed postępowaniem egzekucyjnym i umożliwić mu dobrowolne wykonanie wyroku. Jednocześnie jednak zastosowanie przepisu art. 320 kpc musi uwzględniać słuszne interesy wierzyciela i uchronić go przed dalszymi stratami. Bezsporne w sprawie było, że pozwany jest osobą chorą, wymagającą leczenia. Jak wynikało z jego oświadczenia utrzymuje się z emerytury, przy czym toczą się wobec niego postępowania egzekucyjne, co obniża jego dochód do 800 zł. Pozwany przy dochodzie w tej wysokości w ocenie Sądu nie jest w stanie jednorazowo zaspokoić roszczeń powoda, a jednocześnie nie można tracić z pola widzenia, że w tej sytuacji przymusowa egzekucja należności przez powoda może okazać się bezskuteczna. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż jedyną drogą do uzyskania przez powoda zadośćuczynienia jego roszczeniom jest umożliwienie pozwanemu dobrowolnego spełnienia świadczenia i zastosowanie przepisu art. 320 kpc. Takie rozwiązanie może uchronić powoda przed dalszymi stratami związanymi z koniecznością uzyskania zaspokojenia roszczeń w drodze przymusu państwowego i wydłużeniem okresu otrzymania należnego jej świadczenia.

Mając powyższe na względzie w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi liczonymi stosownie do art. 482 kc od dnia wniesienia pozwu do dnia wydania wyroku, a stanowiącymi kwotę 54,17 zł.

Sumę należności zasądzonych w punkcie I wyroku, tj. kwotę 460,22 zł Sąd – w punkcie II wyroku – rozłożył na pięć miesięcznych rat, ustalając wysokość czterech pierwszych na kwoty po 100 zł miesięcznie, a ostatniej – na kwotę 60,22 zł, płatnych do ostatniego dnia dziesiątego danego miesiąca, poczynając od dnia 10 sierpnia 2015 r., zastrzegając jednocześnie odsetki ustawowe w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat.

Wprawdzie pozwany przegrał proces, a co za tym idzie co do zasady zobowiązany byłby do zwrotu powodowi poniesionych przez niego kosztów postępowania, jednakże mając na względzie stan zdrowia pozwanego, który niewątpliwie przyczynił się do tego, iż doszło do zainicjowania przez powoda niniejszego postępowania, a także fakt, iż dodatkowe obciążenie pozwanego kosztami postępowania mogłoby utrudnić mu spełnienie świadczeń zasądzonych w pkt I wyroku, Sąd uznał za zasadne zastosowanie art. 102 kpc, czemu dał wyraz w punkcie III wyroku.

W punkcie IV wyroku Sąd przyznał pełnomocnikowi pozwanego z urzędu koszty udzielonej mu, a nieopłaconej pomocy prawnej, równoważne jego wynagrodzeniu w kwocie 180 zł, powiększonemu o 23 % podatku od towarów i usług. W tym zakresie Sąd miał na względzie przepisy § 2 oraz § 6 pkt 2 i § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.